

اصلاحات قانونی لازم در جهت ارتقای رتبه ایران در شاخص حمایت از سرمایه‌گذاران خرد (مطابق با آخرین متدولوژی گروه بهبود محیط کسب و کار بانک جهانی):

الف) حوزه قانون تجارت (لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷):

۱- مواد ۱۲۹ تا ۱۳۱ با عبارات ذیل مورد بازنویسی قرار گیرند:

۱-۱- بعد از بند اول ماده ۱۳۰ لایحه قانونی، این بند اضافه گردد:

«ارزش این معاملات در صورتی که معادل یا بیشتر از ۵ درصد کل سرمایه شرکت باشد، صرفاً پس از تصویب مجمع عمومی عادی اعتبار خواهد داشت».

۱-۲- بعد از بند دوم ماده ۱۳۰ لایحه قانونی، این بند اضافه شود:

«مدیر یا مدیران ذینفع از معامله با شرکت، صرف ناعادلانه بودن، وجود تعارض منافع یا تبعیض آمیز بودن معامله مسئول خواهند بود، اعم از اینکه در تصمیم‌گیری نسبت به انعقاد این معامله شرکت داشته یا نداشته باشند، مسئول جبران هر گونه خسارت احتمالی از اقدام خود خواهند بود».

۱-۳- در انتهای ماده ۱۳۰ لایحه قانونی (بعد از اعمال تغییرات فوق الذکر)، این بند اضافه شود:

«در هر حال مدیر یا مدیران ذینفع مکلف به استرداد سودی هستند که در اثر انجام معامله مذکور در ماده (۱۲۹) به دست آورده‌اند».

۱-۴- الحاق تبصره‌ای به شرح زیر به ماده ۱۲۹ لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷، تا سهام‌دارانی که ۱۰ درصد از سرمایه سهام شرکت یا کمتر را دارا هستند بتوانند پیش از اقامه دعوا نسبت به معامله با اشخاص وابسته، اسناد معامله را مورد بررسی قرار دهند:

«تبصره - هریک از سهام‌داران می‌توانند از صورت‌جلسه هیئت‌مدیره که معاملات موضوع این ماده را تجویز کرده است و نیز گزارش بازرس یا بازرسان در این مورد به هزینه خود رونوشت یا تصویر تهیه کنند. مدیر یا مدیران شرکت باید صورت‌جلسه مذکور و نیز گزارش بازرس یا بازرسان در مورد آن معامله را در اختیار سهام‌داران متقاضی قرار دهند».

۲- ماده ۲۷۶ لایحه قانونی به شکل ذیل بازنویسی گردد:

«شخص یا اشخاصی که مجموع سهام آنها حداقل یک دهم مجموع سهام شرکت باشد می‌توانند در صورت تخلف یا تقصیر رئیس و اعضاء هیئت مدیره و یا مدیرعامل به نام و از طرف شرکت و به هزینه خود علیه رئیس یا تمام یا بعضی از اعضاء هیئت مدیره و مدیرعامل اقامه دعوی نمایند و جبران کلیه خسارات وارده به شرکت را از آنها مطالبه کنند».

- ۳- اصلاح صدر ماده ۹۵ لایحه قانونی به صورت ذیل:
- «سهامدارانی که اقلأ یک دهم سهام شرکت را مالک باشند حق دارند که دعوت صاحبان سهام را برای تشکیل مجمع عمومی از هیأت مدیره خواستار شوند و هیأت مدیره باید ...».
- ۴- حذف قید آخر در ماده ۱۲۴ لایحه قانونی و بازنویسی این ماده به این صورت:
- «هیأت مدیره باید اقلأ یک نفر شخص حقیقی را به مدیریت عامل شرکت برگزیند و حدود اختیارات و مدت تصدی و حق الزحمه او را تعیین کند در صورتی که مدیر عامل عضو هیأت مدیره باشد دوره مدیریت عامل او از مدت عضویت او در هیأت مدیره بیشتر نخواهد بود. مدیر عامل شرکت نمی تواند در عین حال رئیس هیأت مدیره همان شرکت باشد».
- ۵- افزودن تبصره ای در ماده ۱۰۷ لایحه قانونی در قالب ذیل:
- تبصره: «هیأت مدیره شرکت های سهامی باید شامل دو عضو مستقل و غیر موظف باشد؛ همچنین در ذیل این تبصره قید گردد که ضوابط مربوط به مدیر مستقل و غیرموظف و حقوق و تکالیف وی مطابق دستورالعملی است که بنا بر پیشنهاد سازمان بورس و اوراق بهادار به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار می رسد، تعیین می گردد».
- ۶- افزودن ماده ای مطابق با بند ذیل در بخش دوم لایحه قانونی (سهام):
- «سهام داری متقابل میان دو شرکت، محدود به میزان ۱۰ درصد مجموع کل سهام دو طرفه این شرکت ها است».
- ۷- اصلاح ماده ۴۱ لایحه قانونی به نحو ذیل:
- «در شرکت های سهامی عام نقل و انتقال سهام نمی تواند مشروط به موافقت مدیران شرکت، اساسنامه و یا مجامع عمومی صاحبان سهام بشود».
- ۸- اضافه کردن عبارت «یا جزای نقدی معادل پنج برابر زیانی که به شرکت وارد آورده است یا هر دو مجازات» قبل از عبارت «محکوم خواهند شد» در ابتدای ماده ۲۵۸ قانون اخیرالذکر، تا جریمه نقدی و همچنین مجازات حبس، علیه مدیر یا مدیران ذینفع قابل اعمال باشد. لذا صدر ماده ۲۵۸ به این شکل بازنویسی گردد:
- «اشخاص زیر به حبس تأدیبی از یک سال تا سه سال یا جزای نقدی معادل پنج برابر زیانی که به شرکت وارد آورده است یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد».
- ۹- عدم تفکیک میان مجمع عمومی عادی و مجمع عمومی فوق العاده شرکت و در نتیجه حذف ماده ۸۳ لایحه قانونی؛ این موضوع مستلزم بازنویسی و اصلاح بسیاری از مواد این لایحه است. شایان ذکر است که بنا بر استانداردهای بین المللی، به ویژه معیارهای مدنظر بانک جهانی، مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده وجود دارد ولی مجمع عمومی فوق العاده (با حدنصاب و اکثریت بیشتر) امری غیرقابل قبول به شمار می رود.

۱۰- طی ماده‌ای مستقل در بخش پنجم لایحه قانونی (مقررات راجع به مجامع عمومی)، این حکم مورد قانون گذاری قرار گیرد:

«تایید معامله‌ای که متضمن فروش دارایی شرکت به میزان ۵۱٪ و یا بیشتر است، منوط به تایید مجمع عمومی عادی شرکت خواهد بود».

۱۱- این قسمت به صورت ماده ۱۰۱ مکرر در لایحه قانونی ۱۳۴۷ اضافه گردد:

«چنانچه مالکان ۵٪ از کل سهام شرکت در هر یک از مجامع عمومی شرکت‌های سهامی، درخواست درج موضوع یا موضوعاتی را در دستور جلسات داشته باشند، باید در ابتدای جلسه مجمع، تقاضای خود را به هیأت ریسه مجمع اطلاع دهند. هیأت ریسه مجمع، مکلف است در صورت حصول حدنصاب مزبور، موضوع یا موضوعات مورد درخواست را در دستور جلسه قرار دهد تا در کنار سایر موارد دستور جلسه، مورد رسیدگی قرار گیرند».

۱۲- ماده ۹۸ لایحه قانونی نیز به شکل ذیل مورد اصلاح قرار گیرد:

«فاصله بین نشر دعوت‌نامه مجمع عمومی و تاریخ تشکیل آن حداقل 21 روز تقویمی خواهد بود».

۱۳- ماده ذیل به عنوان ماده ۴۲ مکرر در لایحه قانونی اضافه شود:

«در صورتی که شخصی، تقاضای خرید ۵۰٪ یا بیشتر از سهام یک شرکت سهامی را داشته باشد، باید همزمان با این تقاضا، پیشنهاد خرید سایر سهام باقی‌مانده را نیز به سهام‌داران ارائه کند. در این صورت، تملک ۵۰٪ یا بیشتر سهام تنها در صورتی امکان‌پذیر است که یا سایر سهام‌داران پیشنهاد خرید ثانویه را رد کرده و یا متقاضی با پرداخت قیمت توافقی سهام مزبور را نیز تملک نماید. تبصره: عدم قبول پیشنهاد خرید از سوی سهام‌داران باقیمانده شرکت ظرف مدت ۱۵ روز در حکم رد پیشنهاد خریدار است».

ب) حوزه قانون آیین دادرسی مدنی (مصوب ۱۳۷۹):

- ۱- ماده ۲۳۸ قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹ به صورت ذیل تغییر یابد:
«هیچ‌یک از اصحاب دعوا نباید اظهارات گواه را قطع کند، لکن پس از ادای گواهی می‌توانند سؤالاتی را که مربوط به دعوا می‌باشد از گواه به عمل آورند.
تبصره- هر یک از اصحاب دعوا می‌توانند در طول جریان دادرسی با مدیریت زمانی قاضی، سؤالات مرتبط با دعوا را از طرف دیگر بپرسند».
همچنین صحیح‌تر به نظر می‌رسد که این ماده در قالب لایحه آیین دادرسی تجاری و یا قانون حمایت از سرمایه‌گذاران اصلاح شود.
- ۲- ماده ۲۰۹ قانون آیین دادرسی مدنی به شرح زیر اصلاح شود:
«هرگاه هر یک از طرفین دعوا درخواست ابراز مجموعه‌ای از اسناد یا سند معینی را نماید که نزد طرف دیگر است، قاضی به این درخواست ترتیب اثر خواهد داد».